

ГОДИШЕН ДОКЛАД НА ПРОЗРАЧНОСТТА

НА БАКР ЗА 2018 г.

Този доклад е изготвен в изпълнение на изискването на приложение I, секция Д, част III от Регламент (ЕО) №1060/2009 от 16 септември 2009 г. (Регламента) и т. 6 от Вътрешните правила за идентифициране, управление и разкриване на конфликти на интереси на „БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ“ АД (БАКР) и обхваща дейността на агенцията през 2018 г.

1. Юридически статус, структура на собствеността и управление на БАКР през 2018 г.

БАКР е частна компания, учредена като акционерно дружество през 2002г. Адресната регистрация на седалището е в гр. София, бул. "Христо и Евлоги Георгиеви" № 95, ет. 1, ап. 1. Не са регистрирани клонове и няма дъщерни дружества.

Основната дейност на БАКР е в областта на изготвяне на анализ за кредитоспособността и определяне на кредитен рейтинг на фирми и институции, в т.ч. търговски фирми и производствени предприятия, финансови и кредитни институции, общини, държави и други.

През 2018 г. няма промени в юридическия статус и структурата на собствеността. Не са регистрирани клонове и дъщерни дружества. Не са настъпили промени в акционерната структура на БАКР. Записаният капитал на агенцията към 31.12.2018 г. е 50 000 лева със следните акционери:

- a) Христо Михайловски – 57,305%;
- b) Корпоративно управление АД – 37,951%;
- c) Соня Софронова – 4,744 %

Съвет на директорите.

Задължение на Съвета на директорите на БАКР е да подsigури:

- a) независимост на дейността на агенцията от всякакво политическо и икономическо влияние и ограничения;
- b) изпълнение на нормативните изисквания, регулиращи дейността на рейтинговите агенции и изграждане на адекватна система за вътрешен контрол;
- c) приемането на писмени процедури за идентифициране, управление и разкриване на конфликт на интереси в агенцията и контрола за тяхното изпълнение.

СД заседава най-малко веднъж на три месеца, за да се обсъди състоянието и развитието на дружеството. Членовете на СД имат еднакви права и задължения, независимо от вътрешното разпределение на функциите между тях, както и от предоставените права за управление на изпълнителния директор. По предложение на всеки един член от СД могат да се свикват и извънредни заседания. Заседанията на СД са редовни, ако на тях присъстват или са представени от друг негов член повече от половината от членовете на Съвета на директорите. За заседанията на СД се водят протоколи, в които се вписват дневния ред, проведените обсъждания и взетите решения по съответните точки от дневния ред.

През 2018 г. не беше направена промяна в състава на Съвета на директорите. Към този момент Съветът на директорите има следния състав, както и следното разпределение на функциите между членовете на съвета:

1. Мариана Атанасова Асенова – председател на Съвета на директорите –отговаря за съответствието;
2. Катерина Добрева Михайловска – заместник-председател на Съвета на директорите – отговаря за спазването на приложимото законодателство, разпоредбите и регулациите;
3. Христо Иларионов Михайловски – член на Съвета на директорите и изпълнителен директор на дружеството – отговаря за оперативната дейност на агенцията;
4. Жасмина Колева – Петрунов – независим член на СД – отговаря за развитие в областта на кредитните рейтинги и методологии, както и за вътрешния контрол;

Роля на независимите членове:

- Независимите членове на СД наблюдават процеса на развитие на методологиите и политиките при присъждане на кредитните рейтинги, управлението и вътрешния контрол, ефективността от прилагането на правилата за идентифициране, управление и разкриване на конфликт на интереси;
- Имат еднакви права и задължения, независимо от вътрешното разпределение на функциите между тях, както и предоставените права за управление на изпълнителния директор;
- Изказват мнения, адресирани до СД по тези въпроси;

Поради факта, че няма промяна в състава на СД през 2018 година, остава в сила старото разпределение на специфичните задачи на независимите членове на СД. Г-жа Жасмина Колева-Петрунов остава отговорна за формиране на политиката и за развитие на методологиите за кредитен рейтинг в БАКР, както и за наблюдението над ефективността на системата на агенцията за кредитен рейтинг за вътрешен контрол на качеството по отношение на дейностите по определяне на кредитен рейтинг. Надзорник на съответствието остава г-жа Мариана Асенова, доктор по икономика и преподавател в Софийския университет. Независимите членове на СД не участват в процеса по изработване и присъждане на кредитни рейтинги.

Прокурист на „БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ“ АД е г-н Кирил Григоров, доктор по икономика.

2. Рейтингов процес

а) Рейтингов комитет

Рейтинговия комитет на БАКР се състои от служители на дружеството, притежаващи необходимите експертни познания и опит. В РК не участват акционери, служители със спомагателни функции и служители, които отговарят за службата за преразглеждане или развитието на бизнеса. Също така в РК не участват лица, които притежават ценни книжа на рейтингованата организация, които имат роднини, работещи за или зависими по някакъв начин от рейтингованата организация. РК избира между членовете си председател и секретар. Председателят изготвя актуален списък на членовете на РК, секретарят отговаря за воденето на протоколите от заседанията на РК. За секретар се определя водещият анализатор, докладващ на РК. Решенията на Рейтинговия комитет за присъждане на кредитен рейтинг се вземат след подробно обсъждане и единодушие от всички членове. Отделни анализатори на БАКР не могат да присъждат кредитни рейтинги самостоятелно. Членовете на РК имат еднакви права и задължения независимо от вътрешното разпределение на функциите между тях.

б) Методологии

БАКР оповестява публично методологиите, моделите и ключовите рейтингови допускания, които използва при определяне на кредитен рейтинг. Прилагането на промяна в методологиите на БАКР трябва да бъде предшествано от тяхното публично обявяване и подлагане на публична дискусия в рамките на поне един месец. През 2018 г. има направени актуализации на три вида методологии.

През месец април 2018 г. влезна в сила актуализираната – Методология за присъждане на рейтинг на банка (предишно наименование Методология за присъждане на рейтинг на финансова сила на банка). Основните промени, които бяха залегнали при направената актуализация на тази методология бяха следните:

- Допълнена беше методологията, като беше създадена възможност за присъждане на рейтинг на депозитите на банка, което от своя страна доведе до промяна на самото наименование на методологията – от „Методология за присъждане на

рейтинг на финансова сила на банка“ на „Методология за присъждане на рейтинг на банка“;

- Създаден беше нов раздел, в който е описано присъждането на рейтинг на депозитите, включително използван модел и секции, върху които се поставя основен акцент при определянето му;
- Създаден беше нов Рейтинг на депозитите на банка;

През месец юни 2018 г. влезна в сила актуализираната - Методология за рейтинг на способност за изплащане на икове на застрахователно дружество. Основните промени, които бяха залегнали при направената актуализация на тази методология бяха следните:

- Досегашният показател „Финансов ливъридж“ промени името си на „Застрахователен ливъридж“, а показателя с наименование „Финансов ливъридж“ беше прието да изразява съотношението на дългосрочните задължения на застрахователите, извън застрахователните резерви, към размера на собствения капитал;
- Съотношението на нетен спечелен приход към размера на собствения капитал беше прието да не се нарича „оперативен ливъридж“, а да бъде изписвано с описание;

През месец декември влезна в сила актуализираната – Методология за изготвяне на кредитен рейтинг на община. Основните промени, които бяха залегнали при направената актуализация на тази методология бяха следните:

- Актуализация във връзка с промени в нормативната уредба, касаеща оценката на финансовото състояние на местните власти, въвеждане на допълнителни показатели за оценка на дълговия и финансов профил на оценяваните общини и въвеждане на актуални финансови показатели, подходящи за изготвяне на сравнителен анализ на общините;
- Във връзка с постигане на пълно съответствие с изискванията на Директивата 2011/85/ЕС на Съвета от 8 ноември 2011 г., относно изискванията за бюджетните рамки на държавите – членки, на база на диалога им с ЕК, публикуват и поддържат набор от финансови показатели, които позволяват подобряване и разширяване на анализа при изготвяне на доклад за рейтинг на община. Данните са подходящи за сравнителен анализ и се актуализират периодично, което осигурява подходяща и устойчива във времето финансова информация;
- Създаване на нов раздел в методологията – Дългово финансиране на община. В този раздел се акцентира върху дълговия профил на общината, в това число анализ на общ дълг и размер на годишните плащания по дълга. Анализират се и се оценяват основните показатели свързани с дълговото финансиране. Тази промяна ще допринесе за разширяване на информацията и постигане на по-всеобхватна оценка за финансовото състояние на оценяваната община;

с) Кодекс за професионално поведение на „БАКР – Агенция за кредитен рейтинг“ АД

„БАКР - АГЕНЦИЯ ЗА КРЕДИТЕН РЕЙТИНГ“ АД работи в съответствие с Кодекс за професионално поведение (Кодекс на БАКР), приет през 2006 г. и последно актуализиран през 2014 г. Агенцията спазва и прилага всички точки, които са част от актуалния Кодекс за професионално поведение. Кодексът не е предназначен да бъде и не е част от никой договор с някоя страна и никой няма право (договорно или друго) да налага спазването на неговите разпоредби;

д) Оттеглени кредитни рейтинги

Оттеглянето на кредитен рейтинг представлява публично оповестено становище на БАКР, че не поддържа вече присъден кредитен рейтинг, същият е престанал да бъде актуален и не отразява актуалното становище на агенцията за кредитоспособността на рейтингования обект. Оттеглянето на кредитен рейтинг става с решение на Рейтингов комитет на БАКР и се означава със символа **(о)** или **„w“**, съответно в българския и английски вариант на рейтинга. БАКР оповестява оттеглянето на кредитен рейтинг, като в информацията се включва и пълна обосновка на решението за оттегляне.

През 2018 г. БАКР е оттеглила присъдения кредитен рейтинг на следните рейтингови дружества:

Pomorski Regionalny Fundusz Poreczen Kredytowych Sp.Z.o.o – Gdansk, Polska – оттеглен през месец февруари 2018 г. Решението за оттегляне на рейтинга беше взето поради изтичане на валидността му;

Община Поморие – оттеглен през месец март 2018 г. Решението за оттегляне на рейтинга беше взето поради изтичане на валидността му;

„Формопласт“ АД – оттеглен през месец април 2018 г. Решението за оттегляне на рейтинга беше взето поради изтичане на валидността му, както и непредоставени данни за неговия преглед;

3. Персонал

Всеки кредитен рейтинг се изработва от специално формиран за целта екип от финансови анализатори. Екипът се ръководи от водещия финансов анализатор и се състои от още един или двама финансови анализатори според вида на рейтинговия обект. Ролята на финансовите анализатори е да пресъздадат цялостна и ясна картина за състоянието на обекта на рейтингова оценка и за рисковите фактори, които биха могли да повлияят на бъдещото му развитие. В процеса на работа анализаторите са длъжни да събират максимално актуални и достоверни данни. Тяхно задължение е да проверяват събраната информация, съпоставяйки различни източници, които биват изрично посочвани в доклада.

Анализаторската дейност е насочена към оценка на способността на оценявания обект да изпълнява навременно задълженията си, поради което след разглеждането на всеки рисков фактор трябва да бъде конкретно упоменато неговото значение в цялостната оценка на риска. Даваната от анализаторите оценка както на отделните рискови фактори, така и на цялостното състояние на обекта на оценяване трябва да бъде непредубедена и независима. Анализаторите не трябва да допускат тя да бъде повлияна от лични или чужди интереси.

През месец септември 2018 г. е постъпил в агенцията само един финансов анализатор – Десислава Калчева, която впоследствие е напуснала агенцията през месец октомври 2018 г., като това е станало по нейно собствено желание. През месец юли 2018 г. има постъпил на работа в агенцията друг нов служител - Цветанка Крумова, която е назначена на длъжност бизнес консултант. През цялата 2018 г. поста вътрешен одитор по съответствието е бил заеман от Христо Кипровски. Персоналът на агенцията е назначен по трудови договори, като заплащането и оценката на дейността на анализаторите не зависи от заплащането по договора за кредитен рейтинг.

Статистически данни за разпределението на персонала

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕРСОНАЛА	В края на 2018	В края на 2017	В края на 2016	В края на 2015
Рейтингов процес*	7	7	7	6
Рейтинги на дружества	7	7	7	6
Държавни рейтинги	7	7	7	6
Методологии**	3	2	2	2
Висше ръководство	3	3	3	3
Общо***	11	10	10	8

* Този брой включва целия персонал, участващ в анализа, оценката, одобрението и преразглеждането на кредитни рейтинги. Персоналът не е разделен спрямо работа по различни класове активи. Клас Рейтинги на дружества включва рейтинги на банки, застрахователи и нефинансови дружества. Клас Държавни рейтинги включва рейтинги на централните, местните или регионалните органи на властта. Персоналът не е разделен спрямо работа по първоначални кредитни рейтинги и преразглеждане на кредитни рейтинги. БАКР не е присъждала кредитни рейтинги на структурирани финансови активи или обезпечени облигации.

** Това е броят на персонала, занимаващ се с оценка на методологиите и моделите.

*** Този сбор не включва поддържащ персонал, като офис координатори, счетоводители, хигиенисти, куриери и т.н. Този сбор не е равен на механичния сбор на персонала в отделните категории, поради това че даден служител може да участва в повече от една категория дейност.

4. Описание на системата за архивиране и съхраняване на информацията

БАКР съхранява следната информация, свързана с процеса на изработване и присъждане на кредитен рейтинг:

- имената на анализаторите взели участие в изработването на кредитния рейтинг, протокол от Рейтинговия комитет, информация дали кредитният рейтинг е бил поискан или не; декларация за наличие/липса на конфликт на интереси;

- счетоводни документи за получените плащания, свързани с присъждането и ползването на кредитния рейтинг;
- ползваната методология и процедурата за изработване и присъждане, кредитния доклад и вътрешните междинни документи по време на изработването на кредитния рейтинг;
- вътрешната и външната кореспонденция (вкл. електронните съобщения), свързана с изработването на кредитния рейтинг.

БАКР съхранява тази информация не по-малко от пет години след присъждане на кредитния рейтинг. Предвид конфиденциалността на част от информацията, необходима за изготвянето на оценка на нивото на кредитоспособност, събраните от анализаторите от публични източници и от срещи с мениджмънта данни за обекта на оценка, предоставената от клиентите счетоводна информация, предварителните анализи по отделните секции на кредитния доклад, предварителния и окончателния доклад за кредитоспособност се съхраняват в изградена за нуждите на БАКР мрежова информационна система с лимитиран достъп, базирана на собствен физически сървър, осигурен в самостоятелно помещение. Информацията, постъпила на хартиени носители се съхранява в оборудван със СОР архив в офиса на БАКР. Постъпилата в електронен вид информация се архивира веднъж месечно върху самостоятелни носители и се съхранява в съобразено с изискванията за сигурност помещение извън офиса на агенцията.

През 2018 г. не са правени съществени промени в информационните системи на БАКР. През изминалата година завърши изцяло процеса свързан със обновлението на интернет страницата на агенцията.

5. Резултат от годишния вътрешен преглед на независимата функция по проверка на съответствието

Като цяло през цялата 2018 г. продължи започнатият в миналото процес, свързан с оптимизиране на работния процес на финансовите анализатори в агенцията, както и със делегирането на конкретни задължения на всеки член от екипа финансови анализатори. За постигането на тази цел през 2018 г. бяха направени актуализации на двете вътрешните процедури на БАКР – Процедура по изготвяне и присъждане на кредитен рейтинг и Процедура за мониторинг на присъден кредитен рейтинг.

Процедурата по изготвяне и присъждане на кредитен рейтинг беше актуализирана със следната информация:

- Определяне на работен файл, който е специфичен за всеки конкретен случай;
- Провеждане веднъж седмично на работна среща между членовете на екипа от анализатори и водещия анализатор, на която да се дискутират определените значими фактори, наличните данни към момента, необходимите бъдещи действия;
- Определяне на значимите фактори, влияещи върху риска в дадена секция, и нанасянето им;

Процедурата за мониторинг на присъден кредитен рейтинг беше актуализирана със следната информация:

- Извършва се мониторинг на всеки три месеца на предварително определените за значими фактори в доклада, които евентуално биха повлияли върху риска в дадена секция от него. Отговорен за мониторинга е определеният за този период водещ анализатор.

През 2018 г. БАКР актуализира своята - Процедура за изготвяне и изпращане на информация на Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП – ESMA) със следната информация:

- В подкрепа на ECAI mapping monitoring process, БАКР съгласно изискванията на член 14(3) от Регламент (ЕО) № 1060/2009 без никакво забавяне агенцията информира ЕОЦКП, когато има промяна в изброените по-долу фактори, чрез задължително попълване на електронна таблица – „Template Notification for the purpose of ECAI mapping monitoring.xlsx.”
- Промени в рейтинговата скала – тука се включва премахване на съществуващи рейтингови скали, изменения на съществуващи скали, включително значението на самите рейтингови категории, или представянето на нови рейтингови скали;
- Навлизане в бизнеса свързан с поискани/не – поискани кредитни рейтинги;
- Представянето на нов вид кредитен рейтинг, като например депозитен рейтинг на банка;
- Съществени промени в методологията, като тука се включват – основни допускания и модели, които биха довели да значителна промяна касаеща изпълнението на рейтинговите категории;
- Промяна в определението за неизпълнение (default), както и за времеви хоризонт на кредитното оценяване;

Самото информиране на ЕОЦКП бе прието да се осъществява през системата Vault;

През 2018 г. БАКР актуализира и своята процедура – План за непрекъсваемост на дейността (Business continuity planning) със следната информация:

- Всички експерти са длъжни да се запознаят с рейтинговите методологии и да участват в рейтингови екипи, използващи различни методологии. По този начин при напускане или загубване на ключов експерт се осигурява знаещ негов заместник. В трудовия договор и декларациите към него експертите подписват, че са запознати с вътрешните правила и се задължават да ги изпълняват. На базата на тези промени в процедурата, агенцията се подsigурява срещу евентуална неочаквана загуба на ключови експерти;

През 2018 г. отговорникът по съответствието извърши текущи проверки в следните насоки:

- Оценка на адекватността и ефективността на вътрешните правила и процедури;
- Преглед на областите на потенциалните конфликти на интереси;
- Съответствие на методологиите, използвани от БАКР с Регламент (ЕО) № 1060/2009.

Докладите с резултатите от тези проверки заедно с предложенията, направени в тях, бяха приети на заседание на СД през 2018 г.

БАКР счита, че след предприетите през последните години действия в тясна комуникация с ЕОЦКП се гарантира независимостта и ефективността на функцията по проверка на съответствието.

6. Система на управление и политика за ротация на анализаторите на БАКР и нейното прилагане

Управление

БАКР оперира чрез един офис, намиращ се в гр. София, България. Този офис се управлява от Христо Михайловски – изпълнителен директор, Венцеслав Петров – заместник-изпълнителен директор и д-р Кирил Григоров – прокурорист. На тях, директно или индиректно, се отчитат служителите от аналитичния и поддържащия персонал, докато функциите по съответствието и по вътрешния преглед се отчитат директно на СД.

Политика за ротация

Принципът на ротацията е регламентиран във Вътрешните правила за идентифициране, управление и разкриване на конфликт на интереси по следния начин:

- а) старшите анализатори не участват в рейтинговането на една и съща организация или свързани с нея лица повече от четири години;
- б) анализатори не участват в рейтинговането на една и съща организация или свързани с нея лица повече от пет години;
- в) други лица, одобряващи кредитни рейтинги, не участват в дейности по определяне на кредитен рейтинг за същото оценявано лице или за свързани с него трети лица през период от повече от седем години;
- г) цитираните в предходните алинеи лица могат отново да започнат работа по кредитните рейтинги на тези организации след прекъсване от две години;
- д) проверките за спазването на принципа на ротацията се извършват от офис мениджъра, който докладва резултатите на изпълнителния директор на БАКР.

Забележка: Със официално писмо – решение на ЕОЦКП датиращо от **15.09.2015 г.**, БАКР официално е освободена от задълженията, които всяка една АКР има съгласно изискванията посочени в член 7(4) на Регламент № 1060/2009 г.;

7. Финансова информация за доходите на БАКР през 2018-2017 г.

Относителният дял на приходите от кредитни рейтинги по класове активи и от допълнителни услуги за последните две години са показани в следната таблица:

	2018 (Неодитирани)		2017 (Неодитирани)	
	(лв.)	(%)	(лв.)	(%)
Нетни приходи от основна дейност	569 604	100,00%	442 587	100,00%
1. Кредитни рейтинги	531 628	93,33%	402 578	90,96%
а. Корпоративни рейтинги*	513 349	90,12%	385 299	87,06%
б. Държавни рейтинги**	18 279	3,21%	17 279	3,90%
2. Допълнителни услуги	37 976	6,67%	40 009	9,04%
- От допълнителни услуги, предоставени на получаващите рейтингови услуги клиенти	27 526	4,83%	29 109	6,58%

*Клас Корпоративни рейтинги включва рейтинги на всички корпоративни дружества (включително банки и застрахователи).
**Клас Държавни рейтинги включва рейтинги на централните, местните или регионалните органи на властта.

Географско разпределение по приходи				
Година	2018(Неодитирани)		2017(Неодитирани)	
	(лв.)	(%)	(лв.)	(%)
Сума / Процентно съотношение				
Световен мащаб	569 604	100,00%	442 587	100,00%
1. ЕС	564 714	99,14%	437 697	98,90%
2. Извън ЕС	4 890	0,86%	4 890	1,10%

Списък на оценяваните лица или на свързани трети лица, от които приходите надвишават 5% от общите приходи от основна дейност на БАКР, подредени по азбучен ред:

- „Банка ДСК“ ЕАД
- „Банка Пиреос България“ АД
- „Варенголд Банк“ АГ
- „Обединена Българска Банка“ АД
- „Старком Холдинг“ АД
- „Юроком България“ АД

Допълнителни услуги, осигурявани от БАКР през 2018 г.

Списък на предоставените от БАКР допълнителни услуги (ancillary services) през 2018 г. Със звезда (*) са обозначени тези допълнителни услуги предоставени на клиенти, които са получили и рейтингови услуги от агенцията.

- Кредитни доклади;
- Информация за рейтинги на банки;
- Оценка на финансовото състояние и изготвяне на финансови анализи и доклади за предприятия*
- Информация и анализ по икономически дейности от КИД 2008*;
- Информационен продукт с агрегирани данни за резултата от основната дейност на предприятията*;
- Анализ и оценка на състоянието на атмосферния въздух в България;

БАКР предлага също така и следните допълнителни услуги:

- Пазарни анализи (на сектори и подсектори на икономиката, предприятия и проекти) и предварителни оценки на икономически тенденции и прогнози;
- Анализ и оценка на риска;
- Изработване на скоринг модели и скоринг карти за оценка кредитоспособността на корпоративни малки и средни предприятия;
- Изработване на скоринг модели и скоринг карти за оценка кредитоспособността на физически лица;
- Подготовка и обработка на бази данни и анализи във връзка с Рамковото споразумение Базел II;
- Анализи (въз основа на собствена база данни за българските фирми) и определяне на вероятността от неплащане при вътрешнорейтинговия подход за оценка на кредитния риск;
- Информационен продукт с агрегирани данни за резултата от основна дейност на предприятия;

Март 2019 г.

